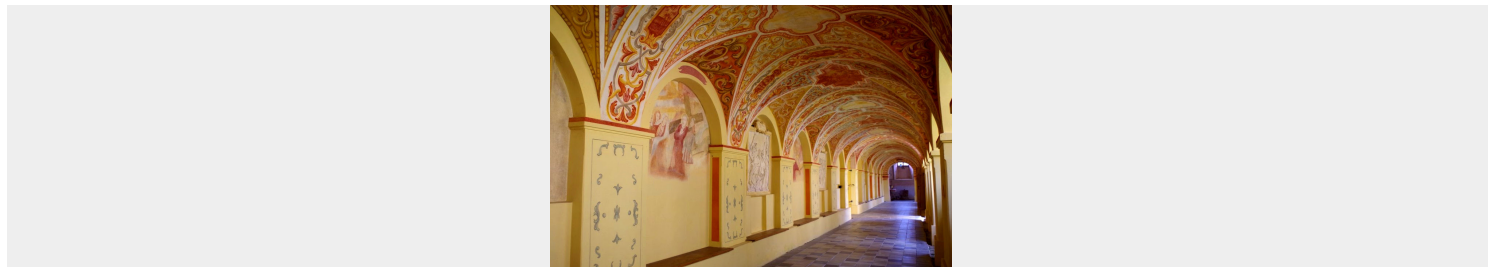

STOCZEK KLASZTORNY – SANKTUARIUM MATKI POKOJU NOWYM POMNIKIEM HISTORII

Posted on 3 stycznia 2023

Decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Stoczek Klasztorny – Sanktuarium Matki Pokoju został uznany za pomnik historii. Jest to 6. taki obiekt w województwie warmińsko – mazurskim i 119. w Polsce.

Obszar pomnika historii „Stoczek Klasztorny – Sanktuarium Matki Pokoju” obejmuje kościół pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny z otaczającymi go krużgankami i klasztorem. Celem ochrony jest zachowanie tego szczególnego miejsca w powiecie lidzbarskim. Miejsce to zostało docenione ze względu na wartości historyczne, artystyczne i naukowe oraz walory krajobrazowo przestrzenne, założenia klasztorne, cennego zabytku architektury i sztuki barokowej, zachowanego w otwartym krajobrazie wiejskim, a w czasach najnowszych – miejsca internowania kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Zespół sanktuarium Matki Pokoju w Stoczku Klasztorzym jest istotnym obiektem dla kultury polskiej. Okoliczności fundacji wiążą się z ważnym momentem historii Rzeczypospolitej – rozejmem wojen polsko-szwedzkich w czasie wojny trzydziestoletniej, z historią Warmii i działalnością jej kolejnych biskupów, postaci dużego formatu intelektualnego i politycznego, łączących Rzeczpospolitą i Prusy Królewskie.

Traktat pokojowy, zawarty w 1635 r. stał się przyczynkiem do ufundowania wotum wdzięczności przez ówczesnego biskupa Warmii i Sambii – Mikołaja Szyszkowskiego. Obiekt nie pozostawał w oderwaniu od tradycji średniowiecznych, jednak prezentował je w zupełnie nowym duchu potrydenckiej pobożności maryjnej i uczonej antykizacji kultury staropolskiej. Dalszy i stały rozwój sanktuarium spowodował rozbudowę o krużganki i powiększenie klasztoru, które cechują się spójnością stylową, a wprowadzony w wieku XVIII wystrój malarski krużganków pozostaje jednym z bogatszych tego rodzaju na ziemiach polskich. W czterech narożnikach umieszczono kaplice: Krzyża św., św. Kajetana, św. Walentego oraz św. Jana Nepomucena (obecnie znajduje się tu krzyż i rzeźba przedstawiająca św. Franciszka).

Losy świątyni nieustannie splotały się z historią Polski. W okresie zaborów stoczkowski klasztor w wyniku dekretu kasacyjnego z 1810 r. przejął skarb państwa, a w 1826 r. zamknięto świątynię. Klasztor władze pruskie przekształciły w szkołę elementarną, a kościół zamknęły. W tym czasie wiele dzieł sztuki znajdujących się w świątyni zaginęło, a sam kościół niszczał. Jednak w wyniku starań ówczesnych władz diecezjalnych, w 1840 roku władze pruskie przekazały kościół i klasztor diecezji warmińskiej. Wróciło życie religijne i pielgrzymkowe.

Dzieje Stoczka Klasztornego pozostaną nierozłączne z postacią Prymasa Tysiąclecia, kard. Stefana Wyszyńskiego, który w latach 1952–1953 więziony był w tym miejscu przez władze komunistyczne. W 1987 roku papież Jan Paweł II stoczkowską świątynię wyniósł do godności bazyliki mniejszej. Wartość społeczna i edukacyjna sanktuarium wynika z zachowania funkcji żywego miejsca kultu religijnego i ośrodka pielgrzymkowego, a także upowszechniania wiedzy o tym etapie polskiej historii powojennej i jej długofalowych skutkach.

Więcej informacji o nowym pomniku historii można znaleźć na stronie zabytek.pl